

Redovisning av uppdrag att följa upp och analysera Skolverkets verksamhet utifrån minoritetspolitikens mål.

Dnr IJ 2010/368/DISK

Härmed redovisas uppdraget om att redovisa insatser utifrån minoritetspolitikens mål och dess tre delområden, givet i regleringsbrev för Skolverket inför budgetåret 2015. Redovisningen av insatser ska innehålla en analys av myndighetens eget interna arbete och externt riktade insatser inom det egna ansvarsområdet. I redovisningen ska även ingå vilka effekter som myndigheten avser att uppnå med insatserna samt, i den mån det är möjligt, vilken effekt insatserna har haft för de nationella minoriteterna. Redovisningen ska lämnas till Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget med kopia till Utbildningsdepartementet senast den 2 oktober 2015.

De minoritetspolitiska målen Inflytande och delaktighet

Samråd

Skolverket samarbetar med de nationella minoriteterna i arbete med projekt som rör minoritetspolitiken. I myndighetens planering och arbete med uppdrag som särskilt berör nationella minoriteter sker samråd med företrädare för de nationella minoriteterna. Myndigheten samverkar även med andra skolmyndigheter¹ i ett årligt samråd med företrädare för de nationella minoriteternas riksorganisationer. En systematik har skapats för detta samrådsarbete. Inför samrådet får företrädarna möjlighet att i förväg skicka in frågor till Skolverket som de vill diskutera på samrådet. Detta är ett sätt att möjliggöra större inflytande och delaktighet.

Samråd sker dels med förtroendevalda ur de nationella minoritetsgrupperna och dels med personer som har särskilda kunskaper i minoritetsfrågor. I de pågående uppdragen om romsk inkludering (A2012/1387/DISK), fortbildning av lärare i nationella minoritetsspråk (A2013/2958/DISK, A2014/3289/DISK), läromedelsutveckling (U2013/6705/S) utveckling av kursplaner för undervisning i nationella minoritetsspråk (U2014/5037/S), och implementering av kursplaner i

¹ Skolinspektionen, Specialpedagogiska skolmyndigheten, Universitets- och högskolerådet och Universitetskanslersämbetet.

minoritetsspråk (Dnr 2015:556)² har arbetet planerats och genomförts tillsammans med personer ur de nationella minoritetsgrupperna. Skolverket har även haft samverkan med berörda universitet.

Skolverket anser att samråden är värdefulla eftersom de inte bara ger de minoritetsgrupperna möjlighet till inflytande utan även bidrar till att höja kunskapsnivån inom myndigheten, så att arbetet med minoritetspolitiken kan utformas på mest effektiva sätt utifrån givna ramar.

Skolverket ser ett ökat engagemang från de nationella minoriteternas sida i utvecklandet av nya möjligheter för undervisning i minoriteters språk och kultur. Samtidigt uttrycker riksorganisationerna fortsatt oro för de brister de upplever i möjligheten till undervisning i nationella minoritetsspråk. Det gäller bland annat tillgången till läromedel och modersmåls lärare och organiseringen av modersmålsundervisningen.

Diskriminering och utsatthet

Arbetet med att höja kunskapen internt

Skolverket ska som myndighet arbeta för att de minoritetspolitiska målen på utbildningens område ska förverkligas. Skolverket har under 2014-2015 fortsatt att arbeta med en integrering av de mänskliga rättigheterna i myndighetens arbetsätt. Integreringen fokuserar på fyra perspektiv på mänskliga rättigheter vilka myndigheten ska arbeta aktivt med enligt instruktion eller regleringsbrev. Dessa perspektiv rör barns rättigheter, funktionsnedsättning, jämställdhet och nationella minoriteter. Arbetet innebär en förändring av den projektmodell som myndigheten tagit fram. Det innebär framtagande av stödmaterial såsom metodstöd och promemorior samt interna utbildningar. Syftet är att medarbetare ska kunna identifiera områden där ett eller flera av perspektiven skulle kunna aktualiseras i de pågående projekten. I stort syftar det till att åstadkomma positiva strukturella förändringar och främja arbetet för de mänskliga rättigheterna och en likvärdig utbildning.

Skolverket har en intern mångfaldsplan som utgår ifrån diskrimineringslagens sju diskrimineringsgrunder och syftar till att förebygga diskriminering och verka för ökad delaktighet. Mångfaldsplanen har på så vis koppling till minoritetspolitikens första delområde. Dels inriktas mångfaldsarbetet på att skydda enskilda individer från att diskrimineras och dels inriktas det på aktiva åtgärder för likabehandling i verksamheten. Mångfaldsplanen kan bidra till att eliminera eventuella diskriminerande strukturer inom myndigheten och stödja ett inkluderande arbetsklimat och en positiv syn på flerkulturella identiteter.

² Egeninitierat projekt.

Som ytterligare ett led i arbetet med att höja kunskapen internt har myndigheten under verksamhetsåret initierat ett antal insatser i syfte att öka medarbetarnas kunskaper om de nationella minoriteterna:

- Besök på Forum för levande historia

Ett antal medarbetare har besökt utställningen *Vi är romer*.

- Besök på Judiska församlingen

Ett antal medarbetare har deltagit i en utbildningsdag om antisemitism.

- Intern information

På samefolkens dag uppträdde Skolverkets kör med sånger på de nationella minoritetsspråken. Information om de nationella minoriteterna delades ut och minoritetspolitiken uppmärksammades.

- Kommissionen mot antiziganism

Skolverket ingår i en referensgrupp som stödjer kommissionens arbete. Skolverket har samrått med kommissionen i frågor som bland annat rör framtagandet av en lärobok om antiziganism.

Språkutveckling och kultur

Regeringsuppdrag

Skolverkets arbete styrs i huvudsak av regeringsuppdrag. Skolverkets medel är idag i hög utsträckning kopplade till dessa regeringsuppdrag. När myndigheten får uppdrag inom det minoritetspolitiska området möjliggör det för ett intensifierat arbete med dessa frågor och ökar myndighetens kunskap och förmåga att verka inom området.

Skolverket vill dock framhålla vikten av att kunna arbeta med frågor kopplade till nationella minoriteter oavsett om ett särskilt uppdrag för detta mottagits eller inte. Detta skulle kunna innebära färre särskilda regeringsuppdrag och ett utökat förvaltningsanslag för att kunna arbeta med dessa frågor även inom ramen för myndighetens instruktionsenliga uppgift. I 13 § i förordning (2011:555) med instruktion för Statens skolverk ingår arbete med mänskliga rättigheter och barnkonventionen.³

Utöver detta regeringsuppdrag om att Skolverket ska redovisa sina insatser utifrån minoritetspolitikens mål och dess tre delområden, har myndigheten haft följande uppdrag under perioden som rör de nationella minoriteterna:

³ 13 § 1 st. Myndigheten ska integrera ett jämställdhetsperspektiv och mänskliga rättigheter i sin verksamhet.

13 § 2 st. Myndigheten ska också i sin verksamhet analysera konsekvenserna för barn och ta särskild hänsyn till barnets bästa enligt Förenta Nationernas konvention om barnets rättigheter.

Uppdrag till Statens skolverk angående strategin för romsk inkludering, A2012/1387/DISK

Skolverket är en av de myndigheter som arbetar med regeringens strategi för romsk inkludering. Skolverket deltar i Länsstyrelsen i Stockholms uppföljningsarbete i arbetet med romsk inkludering. Skolverket deltar regelbundet i de möten som Länsstyrelsen arrangerar.

Inom ramen för strategin fick Södertörns Högskola i uppdrag av Skolverket att ta fram en utbildning för romska brobyggare. En brobyggare inom utbildningsområdet är en person med romsk språk- och kulturkompetens som fungerar som en länk mellan hem och förskola/skola.

Brobyggartutbildningen startade i december 2012. Inom ramen för detta uppdrag har Skolverket och Södertörns Högskola tagit fram en kursplan för utbildningen och genomfört samrådsmöten med företrädare för den romska gruppen. Utbildningen pågick fram till i juni 2015. Under resterande delen av året ska fyra av femton studerande komplettera utbildningen med delar som saknas.

Skolverkets uppfattning är att huvudmän och samordnare av strategin för romsk inkludering i pilotkommunerna, anser att brobyggarna hjälper till att öka romers inflytande och delaktighet i den svenska skolan. Denna åsikt delas av föräldrarna. Det har uttryckts att brobyggarna skapar bättre förutsättningar för den romska gruppen att nå ökade kunskaper i skolan samtidigt som kunskapen om den romska gruppen ökar hos skolhuvudmän och inom myndigheten. Även hos externa samarbetspartners och uppdragstagare som Skolverket samarbetar med ökar förståelsen för och kunskapen om romer. Skolverket ser också att detta bidrar till att motverka diskriminering och minska romers utanförskap. Skolverket har även förhoppningar om att romers inflytande i processer ökar förtroendet för myndigheten på sikt.

Utvärdering av brobyggartutbildningen

Skolverket har i uppdrag att utvärdera utbildningsinsatserna för brobyggare i förskola/skola. Nina Edström från Mångkulturcentrum i Botkyrka fick detta uppdrag. Utvärderingen innehåller frågor såsom; vad är en brobyggartutbildning, hur ser de inblandande på satsningen och dess syfte och hur har utbildningen genomförts? Har brobyggartutbildningen lett till förväntade resultat? Vad krävs för att brobyggarsatsningen ska få långsiktiga effekter och hålla i längden? Har utformningen av satsningen varit rätt utformad?

Utvärderingen redovisas till Skolverket i september 2015.

*Förstärka tillgången på lärare i minoritetsspråk,
A2013/2958/DISK, A2014/3289/DISK*

Regeringen gav i augusti 2013 Skolverket i uppdrag att genomföra insatser för att förstärka tillgången på lärare i nationella minoritetsspråk. I uppdraget ingick att se till att en lämplig utbildning gjordes tillgänglig och genomfördes i syfte att minst tolv personer skulle bli verksamma som modersmållärare i de nationella minoritetsspråken. En utbildningsomgång med totalt 17 personer startade höstterminen 2014. Dessa utbildningar omfattar samiska och meänkieli.

I september 2014 beslutade regeringen att ge myndigheten ett tilläggsuppdrag i syfte att genomföra ytterligare insatser för att förstärka tillgången på lärare i nationella minoritetsspråk. Tilläggsuppdraget omfattar förutom att fler platser görs tillgängliga för deltagande i meänkieli och samiska, nu även romani chib där minst åtta personer ska erbjudas utbildning. Inför utbildningsstart höstterminen 2015 är 35 personer antagna i romani chib. Dessutom erbjuds från och med höstterminen 2015, förutom de samiska varieteterna nord-, syd- och lulesamiska, nu även umesamiska. Totalt är det cirka 25 personer antagna i samiska, varav ett tiotal i umesamiska. Regeringen meddelade i juni 2015 att ett särskilt stimulansbidrag ska ges till huvudmän för att delvis täcka kostnaderna för deltagarna i utbildningarna.⁴ Detta ökar möjligheten för fler att delta i utbildningen.

*Uppdrag att stödja utveckling och produktion av läromedel i och på de nationella minoritetsspråken,
U2013/6705/S*

Skolverket fick i november 2013 i uppdrag av regeringen att ta fram och producera läromedel i och på de nationella minoritetsspråken. Myndigheten genomförde under våren 2014 en enkätundersökning där modersmållärare och minoritetsorganisationer fick ge sin bild av vad för material som de skulle behöva i sin undervisning. I undersökningen framkom att en märkbar del av respondenterna önskade material för modersmålsundervisning av elever som inte har grundläggande kunskaper i nationella minoritetsspråk eller har liten kunskap i språket. En lagändring trädde ikraft den 1 juli 2015 och innebär att en elev som tillhör någon av de nationella minoriteter ska erbjudas modersmålsundervisning, vilket innebär att även en elev utan grundläggande kunskaper i ett av de fem minoritetsspråken är berättigad till modersmålsundervisning. Myndigheten har av dessa anledningar valt att inom ramen för detta uppdrag skapa läromedel för nybörjarundervisning (andraspråk) inom ramen för ämnet modersmål. Arbetet med materialet har delvis skett parallellt med framtagandet av kursplaner i nationella minoritetsspråk. Målsättningen är att materialet ska kunna användas inom ramen för modersmålsundervisning (andraspråk). Myndigheten har byggt ett nätverk av

⁴ Uppdrag att fördela bidrag för deltagande i insatser för att förstärka tillgången på lärare i nationella minoritetsspråk (Ku2015/01721/DISK).

kontakter och en kunskapsbas, och ser goda möjligheter att utveckla materialen framöver.

Inom ramen för uppdraget har processer för att ta fram läromedel och lärverktyg för modersmålsundervisning i finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska påbörjats. I arbetet har lärare och andra med minoritetsanknytning varit delaktiga och skrivit materialet. En referensgrupp bestående av forskare, lärare och språkvetare har löpande lämnat synpunkter och givit stöd till skribenterna.

Uppdraget ska redovisas i december 2015.

Utarbeta förslag till kursplaner för modersmålsundervisning i de nationella minoritetsspråken och stödja utveckling och produktion av lärverktyg på de nationella minoritetsspråken,
U2014/5037/S

Skolverket fick i september 2015 i uppdrag av regeringen att utarbeta förslag till kursplaner i de nationella minoritetsspråken finska, romani chib, meänkieli och jiddisch, som första- och andraspråk för grundskolan och motsvarande skolformer. I arbetet med att ta fram kursplaner och kunskapskrav för nationella minoritetsspråk i grundskolan och grundsärskolan deltog flera arbetsgrupper och referensgrupper som utarbetade förslag till kursplaner och kunskapskrav. I arbetsprocessen har en lyhörddhet för, och en stark legitimitet hos företrädare för de nationella minoriteterna eftersträvat.

Konstruktionen av kursplanerna och kunskapskraven utgår från de principer som togs fram inom ramen för uppdraget om att utarbeta nya kursplaner och kunskapskrav för grundskolan och motsvarande skolformer (Lgr11). Förslagen till kursplaner för de nationella minoritetsspråken inom ramen för ämnet modersmål är konstruerade med utgångspunkt i kursplanen i ämnet samiska med ett förstaspråksspår och ett andraspråksspår. En utgångspunkt i arbetet har även varit att andraspråksspåret ska vara tydligt anpassat för de elever som ska lära sig ett nybörjarspråk. En justering av andraspråksspåret i den existerande kursplanen i samiska utreds.

Skolverket har till regeringen redovisat förslag till kursplaner i ämnet modersmål för de nationella minoritetsspråken finska, jiddisch, meänkieli och romani chib som första- och andraspråk, med tillhörande kunskapskrav för grundskolan den 1 april 2015. Dessa ska även användas i specialskolan och sameskolan. Skolverket har utarbetat ett förslag på en gemensam kursplan för de nationella minoritetsspråken inom ramen för modersmål i grundsärskolan och den kursplanen redovisades till regeringen den 1 juni 2015. I redovisningen till regeringen beskrev Skolverket att myndigheten avser att utreda om en revidering av kursplanen i samiska rörande samiska som andraspråk är aktuell utifrån lagändringen samt signaler från verksamheten. Skolverket ser även det som problematiskt att elever i grundsärskolan som läser samiska inom ramen för ämnet modersmål ska undervisas utifrån samma kursplan som används för undervisningen i samiska för

sameskolan och som omfattar minst 800 timmar. Regleringen av detta behöver även den ses över. Skolverket har tidigare pekat på vikten av att undervisningstiden i ämnet modersmål bör regleras. En reglering av en garanterad undervisningstid i ämnet modersmål skulle för många elever innebära att de har möjlighet att få en likvärdig undervisning.

Implementering av kursplaner i minoritetsspråk, (dnr 2015:556)

Skolverket har egeniterat ett implementeringsprojekt. Insatserna omfattar nedan angivna regeringsuppdrag och de lagändringar som ligger till grund för uppdragen samt lagändringarna i skollagen (2010:800) om försöksverksamhet gällande fjärrundervisning. Implementeringsinsatserna utgår således ifrån regeringsuppdragen *Uppdrag att förstärka tillgången på lärare i minoritetsspråken (A2013/2958/DISK)*, *(A2014/3289/DISK)*, *Uppdrag att fördela bidrag för deltagande i insatser för att förstärka tillgången på lärare i nationella minoritetsspråk (Ku2015/01721/DISK)*, *Uppdrag att utarbeta förslag till kursplaner och stödja utveckling och produktion av lärverktyg på de nationella minoritetsspråken (U2014/5037/S)* samt *Uppdrag att stödja utveckling och produktion av läromedel i och på minoritetsspråken (U2013/6705/S)*.

Samisk undervisning

Skolverket arbetar också för närvarande i samverkan med Sameskolstyrelsen och Uppsala Universitet med att ta fram ett stöd för lärare för bedömning av skrivande och berättande text i årskurs 6 i ämnet samiska.

Skolverket deltar även i en arbetsgrupp om läromedel i samisk undervisning. Det är ett arbete som initierats av utbildningsdepartementen i Finland, Norge och Sverige. Arbetsgruppen ska kartlägga läromedelssituationen för undervisning i samiska och komma med förslag om hur länderna kan utöka samarbetet vid produktion av dessa läromedel. Uppdraget ska redovisas till respektive departement i september 2015.

Skolverkets läromedel och material om nationella minoriteter

Granskning av material och läromedel

Skolverket har slumpmässigt valt ut några av Skolverkets läromedel och informationsfoldrar om nationella minoriteter och undersökt i vilken omfattning dessa har laddats ned eller beställts under månaderna januari-maj 2015. Syftet med detta har varit att kunna ge en ungefärlig bild av hur många som använder materialet på hemsidan.

De material och läromedel som Skolverket har valt att undersöka är rapporten *Romer i skolan* (2007), informationsmaterialet *Nationella minoriteter i förskola och skola* (2011), läromedlen *Saga och Sanning* 1 och 2, *Miro Rakkar*, samt *Heippa* 1-3. Vidare har vi undersökt efterfrågan på läromedelssupplementet; ”*Lektionsförslag om romer*” i ämnena svenska, samhällskunskap och historia som utkom i maj 2014. Skolverket medverkade i skapandet av en handbok för romska ungdomar. Boken, *Fakta och*

framtid, som utkom i april 2014 har utgivits på fem romska språk samt på svenska. Skolverket har även undersökt efterfrågan på *Fakta och framtid*. Materialen har kunnat laddas ned från Skolverkets hemsida och beställas från tryckeri.

Distribution	Material	Antal nedladdade/sålda	Period
Nedladdning	Heippa	703	jan-maj
Nedladdning	Miro Rakar	65	jan-maj
Nedladdning	Saga och sanning 1 och 2	498	jan-maj
Nedladdning	Romer i skolan	79	jan-maj
Nedladdning	Nationella minoriteter i förskola och skola	429	jan-maj
Nedladdning	Nationella minoriteters utbildningssituation	74	jan-maj
Nedladdning	Lektionsförslag om romer i historia	319	jan-maj
Nedladdning	Fakta och framtid, samtliga språk	723	jan-maj
Försäljning	Romer i skolan	1245	jan-maj

Sammantaget pekar informationen ovan på att det finns ett behov av Skolverkets material om nationella minoriteter. Det är inte ett stort antal personer som beställer material men Skolverket antar att det rör sig om personal på förskola/skola, som i sin tur sprider materialen vidare inom den egna verksamheten. Skolverket menar att det är viktigt att information och material finns lättillgängliga på hemsidan. Materialen ger förutsättningar för de nationella minoritetsgrupperna att utveckla sin kultur och synliggör samtidigt grupperna bland allmänheten vars kunskaper om nationella minoriteter också kan höjas på detta vis. Skolverket noterar att det finns en ökad efterfrågan på titlar som gäller den romska gruppen.

Konferenser

Skolverket har deltagit i konferenser och samverkansmöten som arrangerades av Länsstyrelsen i Stockholm och Sametinget under april och maj 2015. På konferenserna presenterades Skolverkets projekt kopplade till de nationella minoriteterna samt Skolverkets MR-integrering. Skolverket ser dessa tillfällen som mycket värdefulla för att sprida information till kommunanställda och skolhuvudmän. Det har resulterat i värdefulla kontakter och kunskapsutbyten. I enkätsvar som inkommit till myndigheten i samband med rapporten om romska barns skolsituation (2013) framkom att många skolhuvudmän inte har tillräcklig kunskap om lagstiftningen om modersmål och nationella minoriteter.⁵ Skolverket ser därför dessa tillfällen som passande för att informera om lagstiftning om modersmålsundervisning och reda ut vanliga frågor kopplade till skolornas ansvar för modersmålsundervisning för elever med nationell minoritetsbakgrund. På sikt välkomnar Skolverket dessa informationsinsatser då de torde öka genomslaget för den nationella minoritetspolitiken i skolans värld.

⁵ 2013-04-26 1 (14) Dnr 2012:518

Skolverket har deltagit i en konferens om romer som anordnades av Landstinget i Norrbottens län, Luleå kommun samt organisationen Romano Tsiviba.

Skolverket deltog även i en konferens om Roma Holocaust Education som anordnades av ODIHR⁶ samt Forum för levande historia. Skolverket har vidare lämnat bidrag till och deltagit i Romska ungdomsförbundets konferens samt romsk utbildning och språkvårdskonferens i samverkan med Språkrådet

Skolverket har i samarbete med modersmåls lärare i nationella minoritetsspråk organiserat konferenstillfällen för modersmåls lärare i meänkieli, romani, samiska och finska och redaktörer för *Tema modersmål*. När konferenser kopplade till någon av de nationella minoriteterna anordnas sker det i samarbete med personer med nationell minoritetsbakgrund.

Deltagande i modersmålsundervisning⁷

Nedan redovisas en ungefärlig statistik över antal deltagare och berättigade till modersmålsundervisning i de nationella minoritetsspråken. Det visar på behov av utvecklingsmöjligheter inom ämnet modersmål.

<i>Uppgifterna är hämtade från Skolverkets nationella statistik och gäller läsåret 14/15.</i>		<i>Berättigade till modersmål</i>	<i>Deltagare i modersmål</i>
		<i>Summa</i>	<i>Summa</i>
<i>Minoriteterna totalt</i>	<i>Finska</i>	8377	3936
	<i>Jiddisch</i>	... ⁸	0
	<i>Romani</i>	2312	690
	<i>Samiska</i>	663	369
	<i>Meänkieli</i>	272	30
	<i>Total</i>	11624	5025

Skolverkets hemsida

De minoritetspolitiska målen påverkar myndighetens arbete och utformning av informationsmaterial. Myndighetens hemsida är en viktig kanal för att sprida information och ge stöd till verksamheterna. På hemsidan finns myndighetens uppdrag beskrivna på svenska, engelska och på nio varieteter av de nationella minoritetsspråken. Det finns även publikationer som är riktade till föräldrar: *Förskolan är till för ditt barn*, *Förskoleklassen är till för ditt barn*, *Skolan är till för ditt barn*, *Kort om gymnasieskolan* och *informationsbrev om nationella prov*. Dessa publikationer har översatts till sju varieteter.

Skolverkets upplysningsjänst

Upplysningsjinsten har under verksamhetsåret besvarat frågor från allmänheten och media som rör de nationella minoriteterna. Det är främst frågor kopplade till

⁶ OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights.

⁷ Statistiken bygger på de uppgifter som alla skolenheter har rapporterat in.

⁸ Färre än fem.

språk och rätten till modersmålsundervisning. Upplysningstjänsten har också besvarat frågor kring lagändringen som gäller elevers stärkta rätt till modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk och uppdraget att utarbeta förslag till kursplaner. Skolverket anser att upplysningstjänsten fyller en viktig funktion i att stärka förtroendet mellan myndigheten och personer ur de nationella minoritetsgrupperna som kontaktar Skolverket. Samtidigt kan upplysningstjänsten öka allmänhetens kunskap om nationella minoriteter. Den kan vidare ha en viktig funktion i att klargöra lagstiftningen om modersmål för de skolhuvudmän, lärare och föräldrar som kontaktar myndigheten med frågor angående detta.

Företrädare för nationella minoriteters riksorganisationer har under samrådsmöten framfört att följande områden behöver utvecklas:

- Möjliggörande av läromedelsutveckling.
- Hur modersmålsundervisning organiseras i kommunerna.
- Utbildning av fler modersmåls lärare samt fortbildning av verksamma lärare i modersmål.
- Upprättande av en timplan i ämnet modersmål.
- Säkerställande av universitetens kurser kopplade till de nationella minoriteterna och minoritetsspråken. Inför extra medel till dessa kurser då de ofta har få sökande (jfr att Umeå universitet som HT 2014 valde att ställa in en kurs i meänkieli).
- Utred möjligheterna för hebreiska att bli ett nationellt minoritetsspråk alternativt ett språk som får en speciell status, eftersom de övriga nationella minoriteterna inte har begränsningar i språk, endast den judiska gruppen, och detta skulle kunna vara en väg att stärka gruppens kultur.
- Nya kursplaner i samiska är viktiga för att anpassa undervisningen till aktuella förhållanden.
- Satsa medel på säkerheten för judiska och romska barn i skolan.
- Stärkt samarbete mellan nordiska myndigheter som arbetar för samers rättigheter.

På Skolverkets vägnar

Pia Enochsson
Tf. avdelningschef

Moa Nordin
Expert

Kopia till
Utbildningsdepartementet